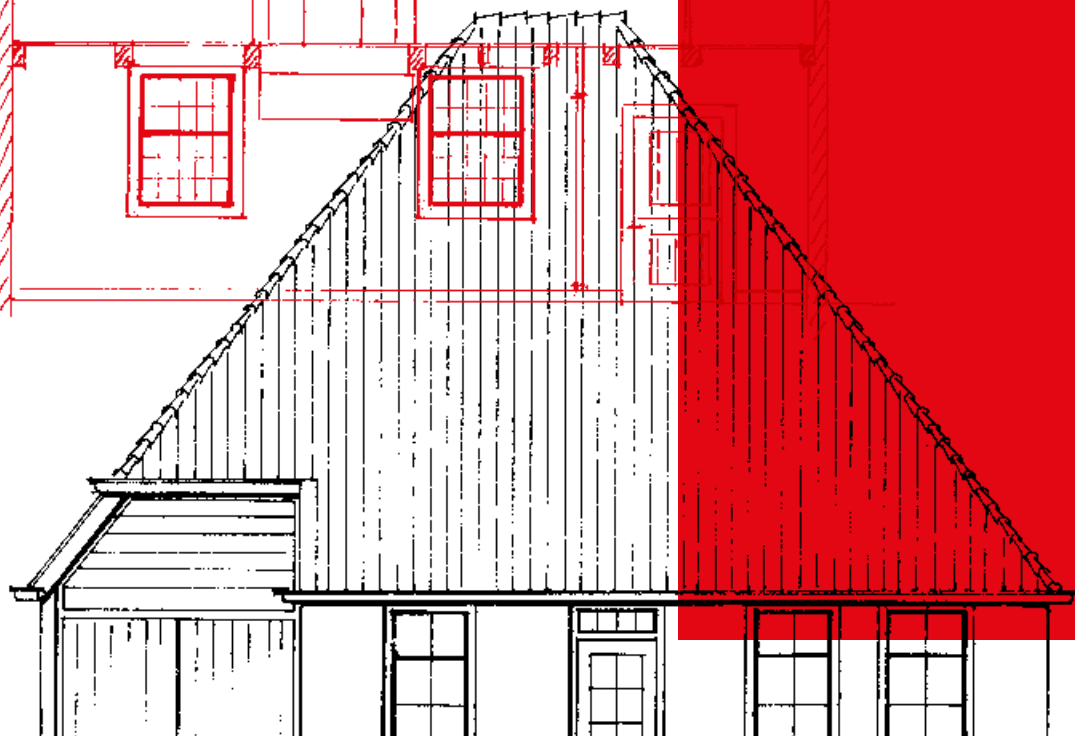

westfries

jaarverslag **20
21**

westfries | *archief*

voorwoord
inleiding
algemeen
overheden
publiek
onze collectie
cijfers

rode draad: bouwtekeningen en -dossiers

Digitalisering en online dienstverlening wordt steeds belangrijker om te voorzien in de behoefte van het publiek. In 2021 is daarom gestart met een omvangrijk regionaal project: het digitaliseren en digitaal beschikbaarstellen van alle bouwdoossiers van de gemeenten in de regio Westfriesland. De bouwdoossiers worden na digitalisering duurzaam en veilig opgeslagen in ons digitale depot: het Westfries eDepot. Een selectie van deze gedigitaliseerde bestanden kunt u door dit hele verslag terugzien.

Colofon:

© 2022, Westfries Archief, Hoorn

Beeldmateriaal: Westfries Archief

Vormgeving: Eric Mels

voorwoord

inleiding
algemeen
overheden
publiek
onze collectie
cijfers

Beste lezers, vrienden van het Westfries Archief,

Voor u ligt het jaarverslag 2021 van het Westfries Archief. Het verslag doorlezend zal u ongetwijfeld opvallen hoe divers de activiteiten van het archief ook in het afgelopen jaar waren. Hoe er niet alleen wordt gewerkt aan het archiveren en bewaren, maar ook aan het uitdragen en vertellen van onze Westfriesse historie en identiteit.

Daarmee bewijst het Westfries Archief zichzelf opnieuw als het levende geheugen van Westfriesland. En dat in een jaar dat toch grotendeels getekend is door de COVID-19-pandemie, met bijbehorende gevolgen voor de dienstverlening van het archief en met de nodige gevolgen voor de wijze waarop de medewerkers hun werk konden doen.

Tegelijk is er ook gewerkt aan het opbouwen van een collectie over het effect van Corona in Westfriesland. Toekomstige historische onderzoekers zullen het Westfries Archief dankbaar zijn dat een moeilijke historische periode op deze manier wordt gedocumenteerd.

Intussen is het 'gewone' werk zoveel mogelijk doorgegaan. Zo zijn er belangrijke stappen gezet bij het invoeren van het eDepot. Ook is bijvoorbeeld het aantal namen dat digitaal vindbaar is in het archief gestegen tot boven de drie miljoen. Dit is mogelijk dankzij de vrijwilligers die hier een speciaal dankwoord verdienen. Er is geen gemeentelijke taak waar vrijwilligers in zo'n grote mate bij betrokken zijn als bij het archief!

Ook de Westfriesse kaart en het geschiedenislokaal zijn in 2021 verder ontwikkeld, en in de voorbereiding op de regionale viering/herdenking van 1672 en 1673 speelt het Westfries Archief een hoofdrol. Kortom; teveel om op te noemen! Ik wens u veel leesplezier.

Michiel Pijl
voorzitter bestuur Westfries Archief

voorwoord

inleiding

algemeen

overheden

publiek

onze collectie

cijfers

Wederom hebben we allemaal een bijzonder jaar achter de rug. Ook dit jaar is de COVID-19-crisis van invloed geweest op onze resultaten en manier van werken. Onze medewerkers hebben zich gedurende een bewogen jaar flexibel en proactief opgesteld, zodat we onze dienstverlening ondanks steeds weer beperkende maatregelen zo goed als mogelijk hebben kunnen voortzetten.

Binnen de mogelijkheden die 2021 ons geboden heeft, kunnen we terugkijken op een productief jaar waarin digitalisering en digitale dienstverlening een hoofdrol hebben gespeeld. Onze vrijwilligers en medewerkers hebben vanuit huis en op kantoor bergen werk verzet. Honderden meters archiefstukken zijn gedigitaliseerd en online doorzoekbaar gemaakt voor het publiek. Onze digitale dienstverlening is uitgebreid en gebruikers kunnen ons nog makkelijker bereiken voor vragen en aanvragen.

In dit jaarverslag treft u een samenvatting van resultaten en gedenkwaardige momenten die voor ons van belang zijn geweest en een bijdrage hebben geleverd aan de doelen die wij ons zelf in het beleidsplan hebben gesteld. Ondanks de toegenomen innovatieve digitale mogelijkheden die het Westfries Archief inmiddels kan bieden, nodig ik u van harte uit om ook eens langs te komen op onze prachtige locatie in Hoorn of ons te bezoeken tijdens één van de vele evenementen waaraan het Westfries Archief deelneemt

*Dirk Dekema**Directeur Westfries Archief*

algemeen

Het Westfries Archief ondersteunt de zeven Westfriesse gemeenten Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec, nu en in de toekomst, bij het betrouwbaar en toegankelijk houden van alle regionale informatie uit het heden en verleden.

Het Westfries Archief heeft drie kerntaken die volgen uit de Archiefwet 1995 en de Gemeenschappelijke Regeling:

- 1 Ondersteunen van en diensten verlenen aan aangesloten overheden.
- 2 Informeren, enthousiasmeren en helpen van het publiek om archieven optimaal te gebruiken en de geschiedenis van de regio te leren kennen.
- 3 Beheren, toegankelijk maken en uitbreiden van de collectie.

De uitwerking van deze drie kerntaken in 2021 vindt u in dit jaarverslag terug onder de bijbehorende hoofdstukken 'Overheden', 'Publiek' en 'Onze Collectie'.

In het beleidsplan 2020-2023 is de kerntaken meer invulling gegeven door voor de komende jaren de speerpunten en thema's expliciet te benoemen. In maart 2020 is door het Algemeen bestuur dit beleidsplan vastgesteld en daarmee richtinggevend voor de komende jaren.

Het strategisch doel voor de nieuwe beleidsperiode is:

Het Westfries Archief voorziet in en anticipeert op de actuele en toekomstige informatiebehoeften van de partners, de gebruikers en het publiek.

Vanuit het strategisch doel zijn vier tactische doelstellingen afgeleid:

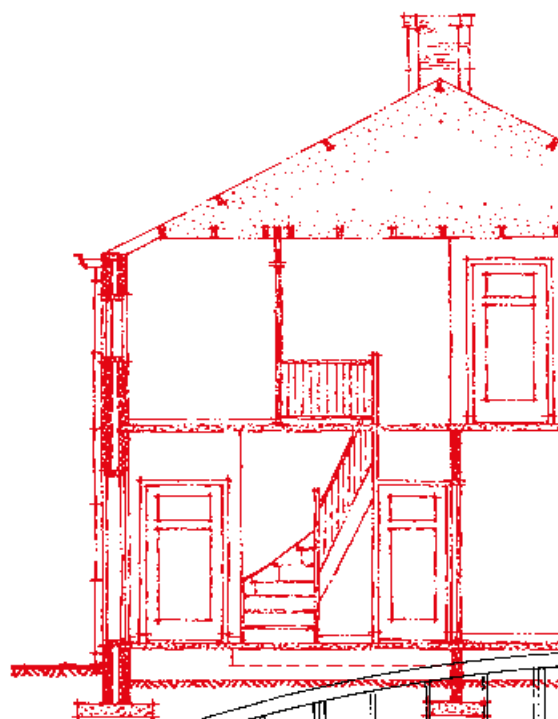
- 1 De collectie is duurzaam, toegankelijk, betrouwbaar en representatief.
- 2 Onze dienstverlening zorgt voor tevreden gebruikers en bevordert de zelfredzaamheid.
- 3 Communicatie, programmering en educatie zorgen voor een nieuw publiek en vaardige gebruikers.
- 4 De kennis binnen onze organisatie is professioneel, up-to-date en in staat flexibel in te spelen op nieuwe ontwikkelingen.

In dit jaarverslag kunt lezen en bekijken hoe het Westfries Archief in 2021 een professionele en duurzame bijdrage heeft geleverd als partner van overheden, van publiek en van toekomstige generaties. Mocht u zich tevens nader willen verdiepen in ons [beleidsplan 2020-2023](#) kijk dan op www.westfriesarchief.nl.

Op onze website kunt u nog veel meer informatie vinden over onderzoek, educatie en de historie van Westfriesland.

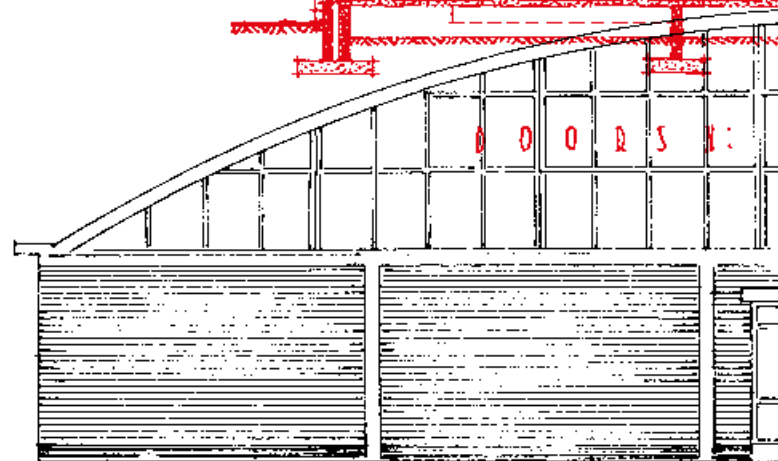

voorwoord
inleiding
algemeen
overheden
publiek
onze collectie
cijfers

overheden

Het Westfries Archief verzorgt voor de aangesloten gemeenten het beheer van de gearchiveerde informatie. Het archief beschikt over een innovatieve digitale archiefbewaarplaats waar digitaal gevormde informatie veilig en duurzaam gearchiveerd kan worden: het Westfries eDepot.

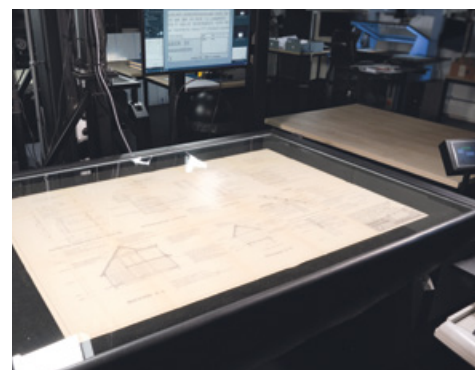
ACHTERGEVEL

westfries eDepot: dé archiefbewaarplaats voor digitale informatie

In **november 2021** zijn de eerste digitale bestanden opgenomen in het eDepot en digitaal beschikbaar gesteld aan de gemeenten en het publiek. De primeur betrof gedigitaliseerde bouwdoSSIers van Enkhuizen en Venhuizen. Deze doSSIers zijn het eerste resultaat van een grootschalig meerjarig digitaliseringsproject waarin alle bouwvergunningen tot 2010 van de regio oostelijk Westfriesland worden gescand en opgenomen in het Westfries eDepot. De digitale bouwdoSSIers worden vervolgens gepubliceerd via de website van het Westfries Archief. Zodoende kan iedereen de bouwtekening van zijn woning gemakkelijk thuis bekijken.

Sinds eind 2020 heeft de regio Westfriesland de beschikking over een digitale archiefbewaarplaats: het Westfries eDepot. Het digitale archiefdepot is ontwikkeld door DE REE Archiefsystemen en het Westfries Archief om digitaal gevormde overheidsinformatie duurzaam te beheren en te bewaren en het raadplegen van de gearchiveerde informatie nu en in de toekomst mogelijk te maken. Het eDepot bewaart, beheert en publiceert vrijwel alle typen digitale informatie. Zodat onder meer de digitale raadsbesluiten van nu, ook over minimaal honderd jaar nog opvraagbaar en leesbaar zijn voor onderzoekers.

Het eDepot stelt digitale informatie beschikbaar aan overheden, burgers en ondernemers. De overheidsinformatie in het eDepot is openbaar en wordt online gepubliceerd op de website van het archief. Uitzonderingen op de openbaarheid kunnen voorkomen wat betreft stukken met bijvoorbeeld auteursrechten of persoonsinformatie.

Behalve overheidsarchieven kunnen ook particuliere digitale archieven, van bijvoorbeeld verenigingen, personen, clubs of bedrijven, worden opgenomen in het eDepot.

DE REE Archiefsystemen is tevens de leverancier voor het archiefbeheersysteem voor de papieren, fysieke, archiefstukken. Hierdoor ontstaat een compleet beeld van informatie die het Westfries Archief voor de burgers en overheid beheert. Een bezoeker op de website kan in de toekomst gemakkelijk de digitale én de papieren archieven doorzoeken met één zoekopdracht.

overheden

van WOB naar WOO

De Wet Openbaarheid Bestuur (WOB) zal in 2022 gefaseerd worden vervangen door de Wet Open Overheid (WOO). Transparantie is een belangrijk democratische instrument voor de overheid om verantwoording af te leggen naar de samenleving. Alle kaders en spelregels zijn vastgelegd in de WOB. Het doel van de WOO is om overheidsinformatie die nog niet gearriveerd is transparanter, toegankelijker en vindbaarder te maken. Het Westfries Archief adviseert en ondersteunt de aangesloten gemeenten bij dergelijke informatie vraagstukken.

Omdat de archieven van de gemeenten uiteindelijk worden overgebracht naar het Westfries Archief is het belangrijk om mee te denken over de invulling van processen en op de hoogte te zijn en te blijven van alle informatiewetgeving waar de lokale overheden mee te maken hebben. Om de gemeenten en gemeenschappelijke regelingen voor te bereiden en tijdig te informeren over de nieuwe wet, organiseerde het Westfries Archief in samenwerking met de VNG eind 2021 een interactieve kennissessie waaraan 60 informatieprofessionals uit de regio hebben deelgenomen.

De [inleidende presentatie](#) is terug te zien op de website van het Westfries Archief.

kan digitale informatie verwijderd worden?

In de Archiefwet staat beschreven welke archiefstukken moeten worden bewaard. Niet alles kan en hoeft bewaard te blijven, veel archiefstukken worden conform wetgeving vernietigd voordat ze naar de archiefbewaarplaats worden overgebracht. Het Westfries Archief ondersteunt en informeert de gemeenten in het werkgebied over vernietiging van archiefstukken. Informatie die niet wordt overgebracht naar de archiefbewaarplaats moet worden vernietigd na afloop van de vooraf bepaalde bewaartermijn. Informatiebeheerders van gemeenten en gemeenschappelijke regelingen stelden ons de vraag of die plicht ook geldt voor metadata, databases en algoritmen. Daarbij speelde ook de vraag of en hoe dit technisch uitvoerbaar is. Reden genoeg voor het Westfries Archief om twee kennissessies aan dit onderwerp te wijden waarbij de deelnemers de opgedane kennis direct zelf binnen de eigen organisatie konden toepassen.

Tijdens [de eerste sessie](#) in april werd kennis gedeeld over begrippenkaders, huidige ontwikkelingen, de toekomst en de (on)mogelijkheden van digitale vernietiging.

[De tweede sessie](#) volgde in juni. De deelnemers van de gemeenten en gemeenschappelijke regelingen hielden een eigen presentatie over het gebruik van databases en algoritmes en de complexe mogelijkheden tot archivering. De presentatie werd afgesloten met een eindconclusie.

publiek

Digitalisering biedt grote voordelen voor het publiek, steeds meer archiefstukken kunnen makkelijk en snel thuis worden geraadpleegd.

studiezaal

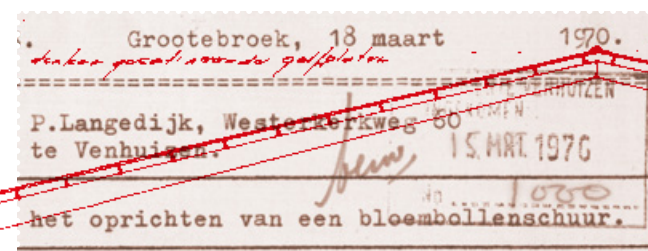
Ondanks de beperkende COVID-19-maatregelen was de studiezaal een groot deel van het jaar op afspraak geopend voor bezoekers. Alleen het eerste deel van het jaar, tot en met mei 2021, was de studiezaal geheel gesloten voor publiek. In deze periode konden nog niet digitaal gepubliceerde archiefstukken via de website worden aangevraagd. Deze archiefstukken werden vervolgens door WerkSaam gescand, de digitale kopie werd naar de aanvrager opgestuurd.

stembureau westfries archief

Een primeur voor het Westfries Archief: voor het eerst werd het gebouw gebruikt als stembureau.

Op 17 maart konden inwoners van Hoorn hun stem voor de Tweede Kamerverkiezingen uitbrengen op de studiezaal.

monument almersdops onthuld

Almersdorp is een verdronken dorp en lag ooit ten noorden van Opperdoes. In de Middeleeuwen werd het dorp geleidelijk prijsgegeven aan de oprukkende zee. Uit de bronnen blijkt dat de kerktoeren van Almersdorp nog tot ver in de zestiende eeuw overeind stond. Van 2013 tot 2015 werd bij archeologische opgravingen een gedeelte van het kerkhof teruggevonden.

Op die historische plek werd op vrijdag 25 juni 2021 door wethouder Harry Nederpelt van Medemblik een monument onthuld, op de rotonde bij de 'Almersdorperhoek'. Dit was de bekroning

van jarenlange inspanningen van de Stichting Historisch Opperdoes. Jan de Bruin schreef namens het Westfries Archief de tekst voor het bijbehorende informatiebord.

Kijk [hier](#) de videoreportage over de onthulling van het monument van regionale omroep Weeff.

De archeologische rapporten:

- www.archeologiewestfriesland.nl/publicatie/van-het-voorland-verdwenen
- www.archeologiewestfriesland.nl/presentatie-archeologisch-onderzoek-almersdorp

(v.l.n.r.) Bestuurslid Tiny Groot en voorzitter Jan Smit van de Stichting Historisch Opperdoes onthullen met wethouder Nederpelt het monument.

Jan de Bruin (Westfries Archief) en Sander Gerritsen (Archeologie Westfriesland, projectleider van de opgravingen) bij het informatiebord.

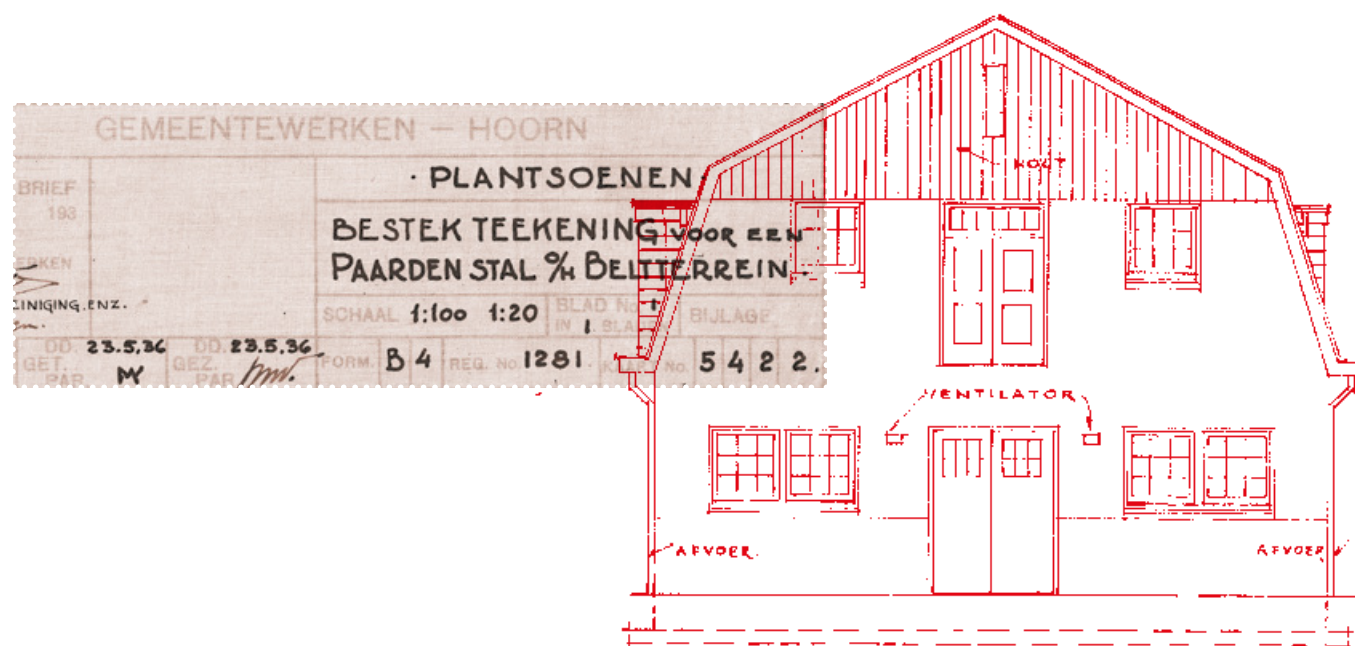
FOTO'S: MARCEL ROB

uitbreiding digitaal contact

In **januari 2021** startte een regio overstijgende pilot met een live-chat op de website van het Westfries Archief. De chatfunctionaliteit wordt gedeeld met collega's van het Noord-Hollands Archief, Regionaal Archief Alkmaar, Gemeentearchief Zaanstad en het Waterlands Archief.

Roulerend zit een medewerker van één van de archiefinstellingen achter de chat die vragen beantwoordt voor alle deelnemers.

Bezoekers kunnen vragen stellen over alles wat met het archief te maken heeft, bijvoorbeeld over genealogie, bouwtekeningen of foto's uit de collectie. De vragen worden direct door een medewerker beantwoord. In 2022 wordt de pilot geëvalueerd.

weduwe bouwde monumentaal huis in medemblik

Op 7 september 2021 presenteerde collega Peter Swart de ontstaansgeschiedenis van een huis in Medemblik met een bijzondere gevel uit 1656. Dat gebeurde in het bijzijn van de huidige bewoners, Paul Rietmeijer en Ytje Visser. Het monumentale huis staat aan de Oosterhaven in Medemblik. De rijk versierde gevel heeft ingemetselde gevelstenen met het bouwjaar, varende zeilschepen, het wapen van Medemblik en een bebladerde boom.

Het verhaal ging dat het huis in opdracht van de West-Indische Compagnie is gebouwd. Echter, recente archiefvondsten in het Westfries Archief vertellen een andere ontstaansgeschiedenis.

Het blijkt dat een rijke weduwe het huis bouwde ter nagedachtenis aan haar man. De gevelsteen met de boom verwijst naar de geboorteplaats van haar man, en de schepen herinneren aan zijn leven als schipper.

De huidige bewoners bekijken samen met Peter Swart een zeventiende-eeuws belastingregister waarin de weduwe staat vermeld.

Het huis van de weduw aan de Oosterhaven in Medemblik.

FOTO: MEDIAHUIS / MARTIN MENDER

online ontmoeting suzanna jansen

Op **maandagavond 19 april** vertelde schrijfster Suzanna Jansen live vanuit het Westfries Archief over haar populaire boek Het Pauperparadijs, ze beantwoordde ook vragen van lezers. De ontmoeting werd georganiseerd door de Westfries Bibliotheken in samenwerking met het archief.

Het pauperparadijs is een boek over de familiegeschiedenis van Jansen die zich voor een belangrijk deel in het Drentse Veenhuizen afspeelde. Daar werden vanaf 1823 tienduizenden arme Nederlanders in grote gestichten ondergebracht. Historisch onderzoek leverde Suzanna Jansen veel gedetailleerde feiten over haar voorouders op. Hiervan heeft ze een prachtig en aangrijpend verhaal gemaakt.

De ontmoeting met Suzanna Jansen werd live gestreamd en is terug te kijken [via YouTube](#).

cultuurmarkt hoorn

Op **zondag 5 september** was het Westfries Archief met een kraam aanwezig op de Cultuurmarkt in Hoorn om de enthousiaste bezoekers te woord te staan en te informeren. De markt is onderdeel van het Cultuurweekend waarin het nieuwe culturele seizoen wordt afgetrapt. Op de Cultuurmarkt presenteren musea, theaters en andere instellingen uit de regio hun nieuwe programma.

Tegelijkertijd is er een Kunstmarkt met ongeveer 80 kunstenaars.

maand van de geschiedenis

Het landelijk thema van de maand van de geschiedenis in 2021 was 'Aan het werk'. **Heel oktober** stond in het teken van dit thema. Erfgoedinstellingen in het hele land organiseerden activiteiten die aansloten bij het thema. In het Westfries Archief verzorgde medewerkster Sanne Maasbach een lezing over werk in Westfriesland door de eeuwen heen. Aansluitend konden de deelnemers met collega Jan de Bruin mee de depots in, op zoek naar bijzondere stukken over werk.

De lezingen en rondleidingen zijn iedere vrijdag in oktober gehouden. Dankzij de COVID-19-versoepelingen konden alle lezingen en rondleidingen doorgaan.

stagiairs bij het archief

In 2021 zijn twee stagiairs actief geweest bij het Westfries Archief. Laura Vriend werkte voor haar Master Cultuurgeschiedenis van Modern Europa **vanaf 1 februari** mee aan het toevoegen van bronnen aan educatiewebsite Geschiedenis-lokaal Westfriesland. Ook schreef ze een lesbrief voor middelbare scholen. Laura rondde haar stage en studie in mei 2021 succesvol af.

In november startte Beau Mulder met haar stage voor de studie Archeologie bij het Westfries Archief. Beau heeft een aantal artikelen over bronnen uit de collectie van het Westfries Archief geschreven die op de website van het archief werden geplaatst.

gouden nacht in medemblik

Zaterdagavond 30 oktober 2021 vond in de gemeente Medemblik de Gouden Nacht plaats. Tijdens het culturele evenement konden diverse activiteiten worden bezocht in Medemblik, Twisk, Wervershoof, Midwoud en Lambertschaag. Het Westfries Archief was aanwezig in Kasteel Radboud in Medemblik en toonde daar enkele bijzondere archiefstukken uit de Medemblikker geschiedenis.

Kasteel Radboud was het eindpunt van een bijzondere theaterwandeling die de deelnemers langs sfeervol verlichte monumenten voerden. Onderweg vertelden acteurs over de Huis te Warmelo, het schip uit Medemblik dat in 1715 in de Finse Golf verging.

Voor deze gelegenheid waren twee archiefstukken uit het Westfries Archief in het kasteel te bewonderen: een zeventiende-eeuws doopboek en een ondertrouwregister uit Medemblik. In deze oude boeken staat de naam van Wijert Jacobsz Groen opgetekend, één van de overlevende van verongelukte schip. Collega Peter Swart lichtte de archiefstukken toe aan zeker 150 enthousiaste deelnemers.

FOTO: PAULETTE KOOLJMAN

geschiedenislokaal westfriesland

Een van de beschreven oorlogsbronnen in Geschiedenislokaal Westfriesland is een programmaboekje van de bevrijdingsrevue in Hoorn. Deze theatervoorstelling ging op 31 augustus 1945 in première en keek terug op de vijf oorlogsjaren.

zodat leerlingen en docenten er snel mee aan de slag kunnen. Geschiedenislokaal is een educatief platform waarin diverse archiefinstellingen samenwerken.

De heer J.M. Ridderikhoff was hoofdauteur, regisseur en kostuumleverancier. Ook Gré de Reus, beter bekend als schrijver Margreet van Hoorn, leverde een bijdrage. Met 15 uitverkochte voorstellingen in de oude Parkschouwburg was de revue een groot succes.

Op geschiedenislokaalwestfriesland.nl kunnen leraren en leerlingen van het voortgezet onderwijs interessante historische bronnen uit de regio Westfriesland bekijken en gebruiken als les of studiemateriaal. De bronnen zijn per thema geordend en elke bron is voorzien van een toelichting,

Op Geschiedenislokaal Westfriesland zijn inmiddels naast de thema's Tweede Wereldoorlog en Besmettelijke ziekten, in 2021 ook de thema's Slavernij en Vrouwenrecht gepubliceerd. Archiefstukken, afbeeldingen en andere bronnen laten zien dat Westfriezen bij de trans-Atlantische slavenhandel waren betrokken. Daarnaast worden bronnen over slaafgemaakte Westfriezen in Noord-Afrika gepresenteerd. In april 2021 werden aan het thema Tweede Wereldoorlog nieuwe bronnen toegevoegd. En in mei 2021 werd het nieuwe thema Vrouwenrecht toegevoegd. Stagiair van het Westfries Archief Laura Vriend maakte de selectie en beschrijvingen van de bronnen.

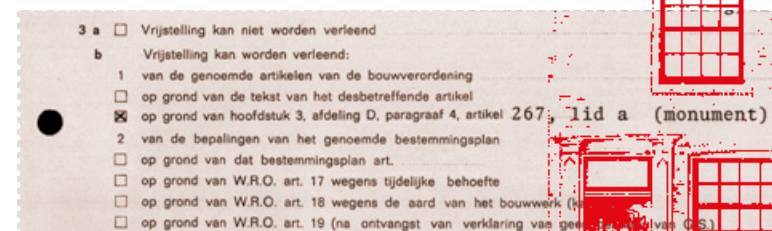
westfriesse kaart

Op www.westfriessekaart.nl worden thema's gekoppeld aan verhalen en afbeeldingen op oude kaarten van Westfriesland. In 2021 zijn de thema's Molens en Industrialisatie gepubliceerd. Het thema Molens is volledig uitgewerkt door de schrijfgroep van de Westfriesse Kaart. Deze groep enthousiaste vrijwilligers schrijven voor ieder thema korte verhalen en zoeken bijpassende foto's op.

Voor het thema Industrialisatie hebben daarnaast verschillende historische verenigingen uit de regio verhalen en afbeeldingen aangeleverd. Bijvoorbeeld over de zuivelfabrieken uit het begin van de twintigste eeuw en de opkomst van de grote industrie in de jaren zeventig van de vorige eeuw.

Onder het thema industrialisatie staat onder andere het verhaal over deze stoomzuivelfabriek in Venhuizen. De foto komt uit het beeldbank van het Westfries Archief.

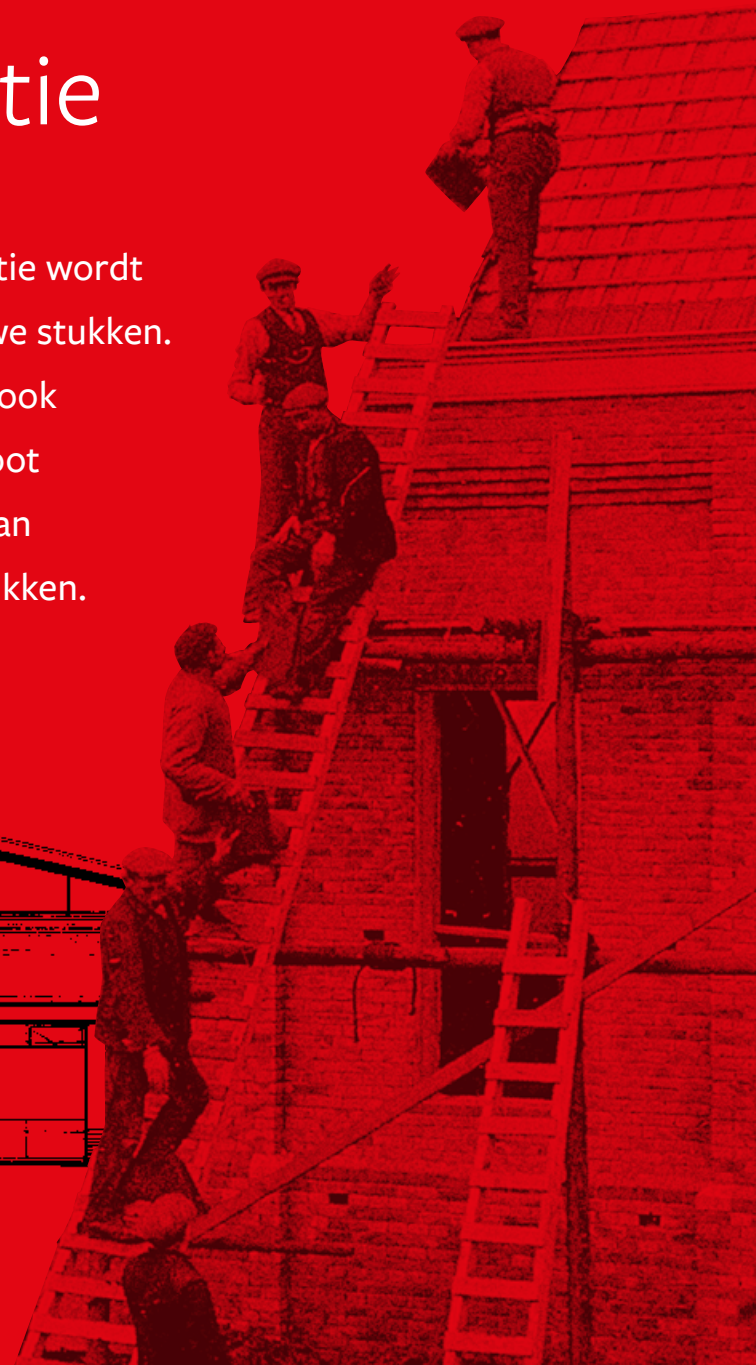
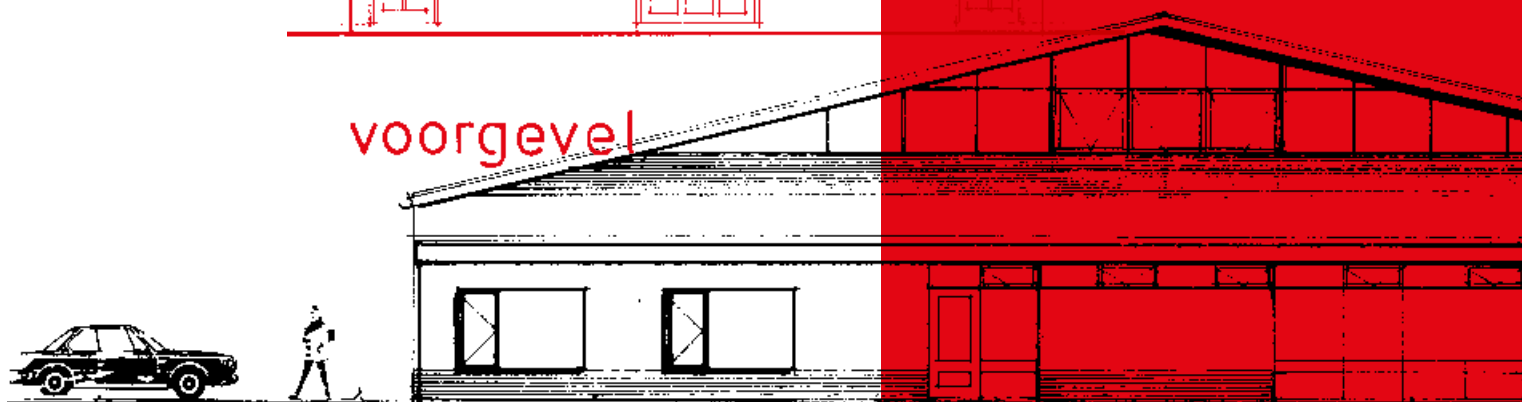

voorwoord
inleiding
algemeen
overheden
publiek
onze collectie
cijfers

onze collectie

De rijke en bijzondere collectie wordt elk jaar uitgebreid met nieuwe stukken. Waar mogelijk worden deze ook gedigitaliseerd zodat een groot publiek gemakkelijk kennis kan maken met mooie archiefstukken.

voorgevel

gezinskaarten ingevoerd

In het voorjaar van 2019 startte het Westfries Archief met het invoeren van gegevens vanaf de gezinskaarten. De gezinskaarten maken onderdeel uit van de bevolkingsregisters en bevatten gegevens van personen die in de periode 1919-1939 in onze aangesloten gemeenten woonden. De kaarten zijn onder meer een belangrijke bron voor genealogisch onderzoek.

Bijna twee jaar werkten een vaste groep vrijwilligers aan het invoeren van de gegevens. Zij noteerden de namen en geboortedatums van de personen op iedere kaart in het archiefbeheer-

systeem. De informatie werd gelijk gekoppeld aan de bijbehorende scan zodat deze nu doorzoekbaar zijn op de website.

In **april 2021** rondde de vrijwilligers hun klus af. Maar stilzitten hoeft niet, de vrijwilligers gaan verder met het invoeren van de geboorteakten van de Burgerlijke Stand. U kunt de scans van de gezinskaarten terugvinden op [onze website](#). Conform de AVG zijn alleen de scans zichtbaar en doorzoekbaar van kaarten waarop de jongste persoon minimaal 100 jaar geleden geboren is.

compareerden voor mij

In het crowdsourcingsproject *Compareerden voor mij* voeren vrijwilligers gegevens in van oude notariële akten uit Westfriesland. Dit gebeurt via crowdsourcingsplatform www.velehanden.nl.

In **juni 2021** is een belangrijke fase in deel 1 van het project *Compareerden voor mij* afgerond. Een notariële band bestaat vaak uit honderden akten. Achter de schermen knipten de vrijwilligers een band op in akten, ze markeerden het begin- en eindpunt van elke akte. Daarna konden de akten door naar het invoergedeelte van het project. In totaal hebben de knippers meer dan 120.000 akten geknipt. En dat is slechts deel 1 van het project.

In 2022 wordt gestart met deel 2 van het project en kunnen knippers en invoerders hun tanden zetten in een volgende portie notariële akten.

In **december 2021** hadden de invoerders van het project *Compareerden voor mij* 85% van deel 1 van het project afgerond.

bouwtekeningen westfriesland online

Op **vrijdag 16 juli** werd het startsein gegeven voor een meerjarig regionaal digitaliseringsproject.

Ruim 168.000 bouwdoSSIers in 660 meter aan archiefdozen, bestaande uit ruim 1,5 miljoen documenten uit de periode 1902-2010 in Westfriesland worden gescand en digitaal beschikbaar gemaakt. Zodra het project is afgerond zijn alle bouwtekeningen tot het jaar 2010 direct via de website van het archief in te zien. Aanvullende documenten uit het dossier, zoals de aanvraag en de vergunning, kunnen apart digitaal worden aangevraagd.

Aanvragers hoeven dan niet meer naar de studiezaal om een dossier in te zien, dit kan dan gemakkelijk en snel vanuit huis.

Het Westfries Archief heeft voor de digitalisering van de documenten een raamovereenkomst gesloten met GMS, een expert op het gebied van scannen van grote volumes op zeer hoge kwaliteit. De uitgebreide voorbereidingen, bewerkingen en de technische- en kwaliteitscontroles worden door het Westfries Archief zelf of in regie uitgevoerd.

De digitale exemplaren van de bouwdoSSIers zullen worden bewaar in het Westfries eDepot. Zodat de doSSIers in de nabije én verre toekomst veilig digitaal zijn opgeborgen en in te zien.

Anouk Schoemaker van het Westfries Archief geeft Bram Groenendijk, directeur GMS Sliedrecht, de opdracht tot digitalisering.

notariële akten opnieuw gescand

In het verleden zijn de oude notariële akten gescand op basis van eerder gemaakte fiches. Het scannen van fiches was destijds een gebruikelijke werkwijze. Maar de scans van de fiches zijn zwart-wit en de kwaliteit is naar huidige maatstaven slecht. De informatie op de scans is niet volledig en er zijn details verloren gegaan.

In 2021 is daarom gestart met het vernieuwen van de scans conform specificaties voor cultureel erfgoed. De nieuwe scans zijn mooier, scherper, gedetailleerder en in kleur. De komende jaren zal het gehele oud-notariële archief vanaf het origineel (opnieuw) worden gedigitaliseerd.

vrienden verwerven zeegezicht bij hoorn

De collectie is in mei 2021 dankzij de Stichting Vrienden van het Westfries Archief uitgebreid met een fraaie aquarel. De aquarel toont een zeegezicht met Hoorn op de achtergrond en dateert vermoedelijk uit de late achttiende eeuw. Op de achtergrond van het waterverfschilderij zijn de Hoofdtoren, de Grote Kerk en andere Hoornse gebouwen te zien. In de schepen herkennen we een fluitschip of katschip (rechts), een jacht (links) en een jachtje (midden).

Voorzitter van de vrienden Michiel Bartels overhandigde de aquarel aan directeur Dirk Dekema. De aquarel zit in een oude lijst en zal zorgvuldig worden onderzocht.

het dagboek van cor appel

Een bijzondere gebeurtenis vond plaats op zondagmiddag 18 juli bij het museum Huis van Oud in Wognum. Voorzichtig gaf Truus Appel-Kramer (94) een kus op het dagboek van haar man Cor en overhandigde het daarna aan Jan de Bruin van het Westfries Archief.

Cor Appel (1924-2002) uit Spanbroek werd als 18-jarige tewerkgesteld in Duitsland. Over die periode (juli-december 1942) hield hij een dagboek bij. Cor werd in Duitsland opgeleid tot bankwerker/lasser maar hij vluchtte vanwege de bombardementen en de honger. Het dagboekje kwam pas jaren na zijn overlijden tevoorschijn. Samen met het dagboek zijn ook tientallen brieven van en aan Cor Appel, geschreven tussen 1942 en 1946, naar het Westfries Archief gekomen. De collectie zal worden gedigitaliseerd en zal via de website van het archief gepubliceerd worden.

schenking familiearchief spaans

In juli 2021 schonk de familie Spaans aan het Westfries Archief enkele familiedocumenten van hun van oorsprong Avenhornse familie. Een speciaal moment, want “je neemt toch afscheid van archiefstukken die door onze voorouders lang en met zorg bewaard en doorgegeven zijn. Maar het is gezien het belang van de documenten voor onderzoek naar de (bestuurs-)geschiedenis van Avenhorn veel beter om ze af te staan aan het archief. We zijn blij dat het Westfries Archief vanaf nu voor dit stukje familiegeschiedenis gaat zorgen.”

De schenking bevat een handgeschreven familiestamboom, die begin achttiende eeuw is begonnen en gedurende meer dan tweehonderd jaar met ganzenvaar, kroontjespen en vulpen is bijgehouden.

Heel bijzonder is ook het dagboek van betovergrootvader Cornelis Spaans, de ‘boeren’-burgemeester van Avenhorn van 1882 tot 1902. In het dagboek houdt hij zijn werkzaamheden als burgemeester in de periode 1890-1898 nauwkeurig bij.

Ankie Spaans (links)
Nicole Spaans, en
Jan de Bruin (staand)

restauratie

Onze oudere archiefstukken zijn soms aan onderhoud toe. Ook in 2021 werkte een gespecialiseerd restauratiebureau aan de restauratie van onze overheidsarchieven vóór 1812. Kwetsbare documenten uit de overheidsarchieven van Wervershoof, Westwoud, Wijdenes, Wognum en Zwaag werden waar nodig verstevigd of aangevezeld. Daarnaast werd gestart met het duurzaam conserveren van een groot aantal charters van de steden en dorpen in onze regio. In samenwerking met de doopsgezinde gemeente en Jaap Kroon konden stukken uit een aanwinst van de doopsgezinde gemeente van Twisk gerestaureerd worden.

inventaris gemeente hoorn 1816-1949 gepubliceerd

De [inventaris van het gemeentearchief](#) van Hoorn over de periode 1816-1949 werd eind december gepubliceerd op de website. In totaal werd 218 meter aan archiefstukken en bijna 19.00 beschrijvingen aan de website toegevoegd.

Het archief bestaat uit notulen en besluiten van het gemeentebestuur. Maar ook uit verleende bouwvergunningen, benoemingen, dossiers over onderwijs, openbare orde, gezondheidszorg, dienstplicht, feestelijkheden en nog veel meer. Een van de mooiste stukken is de officiële vaststelling van het gemeentewapen, daterend van 20 februari 1816.

Burgemeester Jan Nieuwenburg, tevens bestuurslid van het Westfries Archief, is blij met de afronding van de inventarisatie: “Het is een grote en belangrijke periode voor de gemeente Hoorn. De negentiende eeuw: het begin van de industrialisatie, de democratisering, de eerste nieuwbouw in het Venenlaanwartier en Hoorn-Noord en daarna de oorlogsjaren. Deze periode bepaalt deels hoe Hoorn er nu uit ziet.”

collectiebeleid

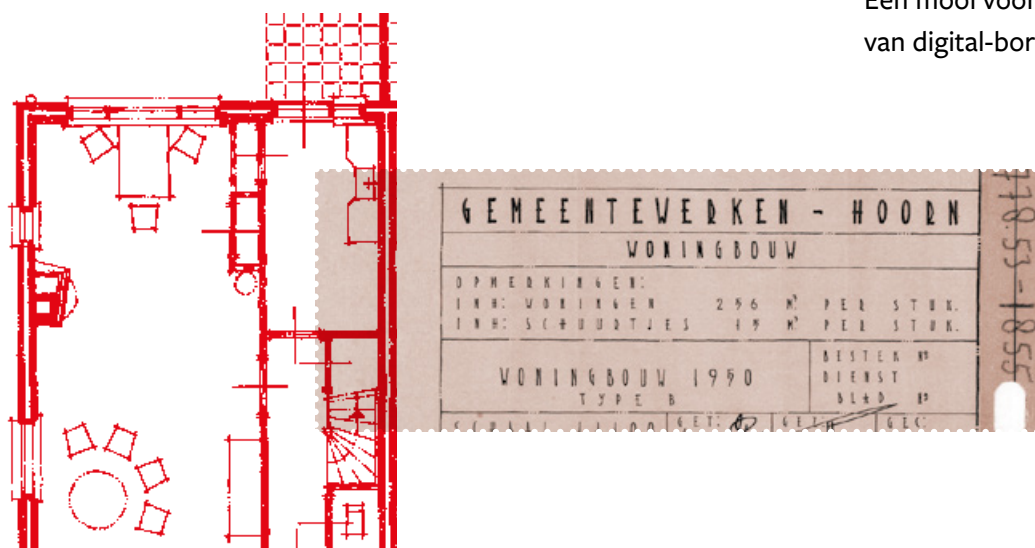
Het Westfries Archief gaat doelgericht werken aan de ontwikkeling van een evenwichtig opgebouwde en representatieve collectie. Daarvoor is een goed inzicht in de samenstelling en positionering van de huidige collectie van het archief noodzakelijk.

In 2021 is gestart met het opstellen van een collectieprofiel. Voor het opstellen van het collectieprofiel zal de bestaande collectie per gemeente nauwkeurig geanalyseerd worden. Op basis van het overzicht uit het collectieprofiel kan vervolgens beleid gemaakt worden, zodat de toekomstige aanwinsten de bestaande collectie versterken en aanvullen daar waar de behoefte is. Doel van het collectiebeleid zal zijn om een betrouwbaar en zo volledig mogelijk beeld te geven van de historie en vorming van de regio Westfriesland.

coronacollectie

Bij de start van de COVID-19-pandemie in april 2020, is het Westfries Archief begonnen met het aanleggen van een corona-collectie. Diverse informatie waarin de COVID-19-pandemie in Westfriesland is vastgelegd kon bij het Westfries Archief worden ingeleverd.

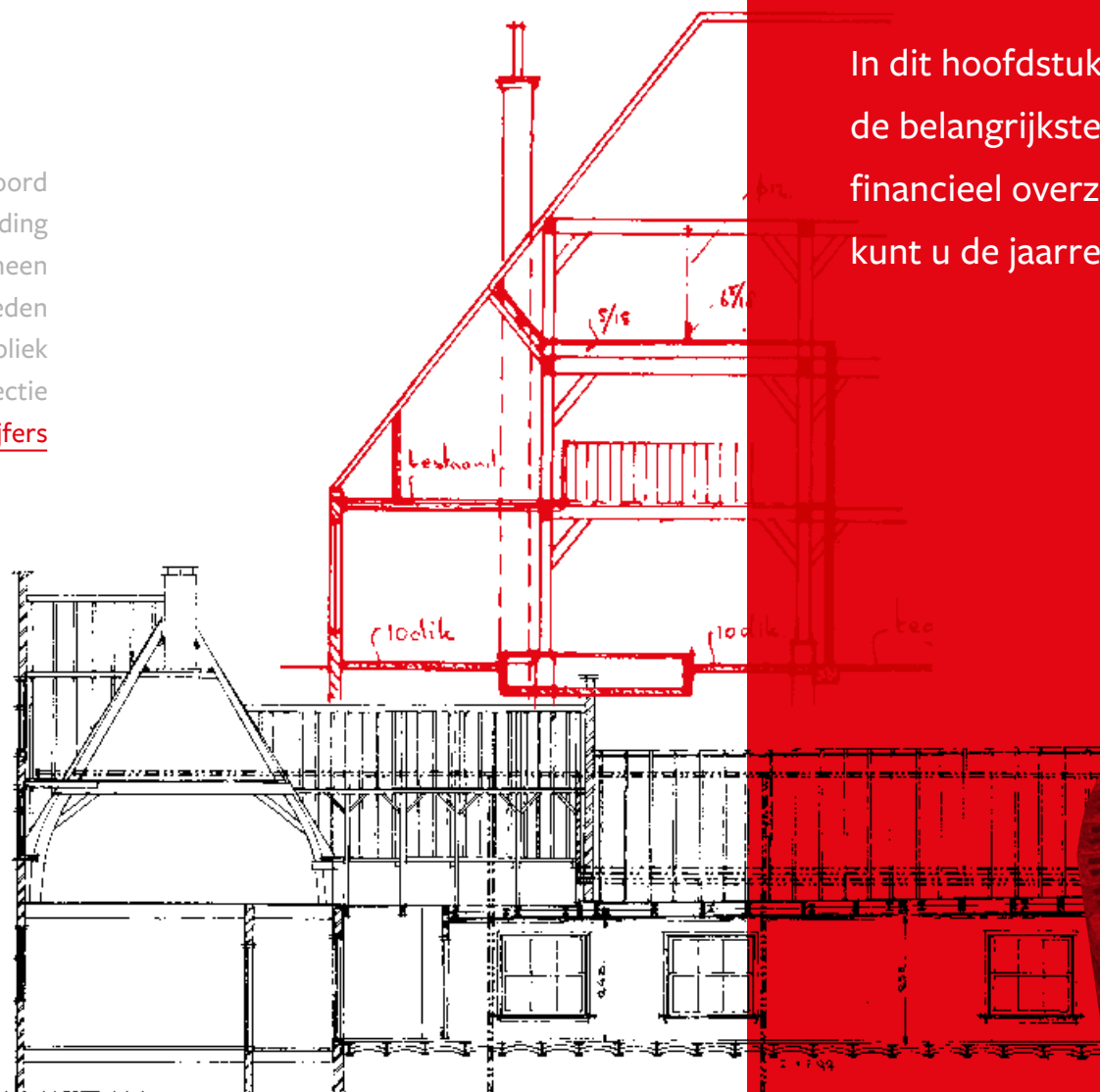
In 2021 is de gehele collectie online op de website van het archief gepubliceerd. Bij het verzamelen van materiaal is onder meer samengewerkt met WEEFF. Van WEEFF-radio ontving het archief alle geluidsopnamen met betrekking tot COVID-19 in Westfriesland. Bijvoorbeeld interviews over de gevolgen van de pandemie voor de bewoners van Westfriesland. Zodoende heeft het archief nu ook voor het eerst digitaal geluidsmateriaal opgenomen en gepubliceerd. Een mooi voorbeeld van de archivering en publicatie van digital-born bestanden.

voorwoord
inleiding
algemeen
overheden
publiek
onze collectie
cijfers

cijfers

In dit hoofdstuk vindt u een overzicht van de belangrijkste cijfers. Voor een volledig financieel overzicht en meer informatie kunt u de jaarrekening raadplegen.

DOORSNEDEN A-B

bereik westfries archief	2021	2020	2019
Gebruikers website **	38.502	43.393	40.940
Aantal bezoeken website* *	114.104	124.197	110.474
Studiezaalbezoekers *	502	914	1.742
Aantal archieven ***	2400	2.370	2.353
Aantal meters in beheer ***	6.552	6.489	6.489
Aantal titels in bibliotheek ***	32.599	32.422	32.352
Aantal doorzoekbare personen op naam***	3.278.383	2.965.254	2.407.995

Bronnen: * Registratie worksheet studiezaal ** Google Analytics 21-1-2022 *** MAIS-Flexis 21-1-2022

toelichting

Het aantal bezoekers op de studiezaal is sterk terug gelopen. Dit hangt samen met de COVID-19-maatregelen en de lockdowns in 2020 en 2021. Vanwege opgeschorte onderzoeken door de gesloten studiezaal, is het aantal gebruikers en bezoekers van de website is ook iets afgenomen ten opzichte van 2020. Daarnaast kunnen gemeenten bepaalde digitale archieven via een eigen portal te benaderen, ook dit zorgde voor een afname van het aantal bezoeken aan de website.

Het totaal aantal archieven in beheer is stabiel. Een sterke toename wordt in de komende jaren verwacht. De verrijking van zoekmogelijkheden bij het zoeken naar personen is door de inzet van vrijwilligers over de laatste drie jaren met bijna 27 procent lineair gestegen.

personeel	2021	2020	2019
Ambtelijke formatie FTE *	12,4	12,18	12
Vrijwilligers Westfries Archief **	40	41	30
Deelnemers Vele Handen ***	300	231	178

Bronnen: * Personeelsbegroting 2021 ** Registratie worksheet vrijwilligers *** VeleHanden

toelichting

In 2020 werden 40 vrijwilligers ingezet bij de digitale ontsluiting van gegevens. Het crowdsourcingsproject Vele Handen, waarbij mensen thuis digitaal de gegevens van het Westfries Archief kunnen verrijken,

is steeds populairder gebleken. In 2021 hebben maar liefst 300 mensen op een regelmatige basis-ondersteuning geboden. De ambtelijke formatie is stabiel gebleven.

bouwdossiers tot 2010	2021	2020
Totaal aantal bouwdossiers Westfries Archief	168.000	168.000
Bouwdossiers bij Westfries Archief	101.175	101.175
Bouwdossiers, nog over te brengen	66.825	66.825
Bouwdossiers, gedigitaliseerd	26.021	8.036
Totaal digitaal beschikbaar	26.021	8.036
Aantal aanvragen bouwdossiers	1.813	3.125

Bron: MAIS-Flexis 21-1-2022

bouwdossiers gedigitaliseerd per 31-12-2021

13%

resterend: 87 %

toelichting

De voornaamste reden voor afname van het aanvragen van bouwdossiers is de mogelijkheid voor de gemeenten om gedigitaliseerde bouwdossiers via een eigen portal te benaderen.

Bezoekadres:
Blauwe Berg 5c
1625 NT Hoorn
T 0229 - 28 25 00

www.westfriesarchief.nl